

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Rahvusarhiiv

Teie 14.05.2024 nr 1-15/24/7

Meie 13.06.2024 nr 2.3-8/24/1358-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Rahvusarhiivi pöördumise, milles soovitakse AKI hinnangut seoses 20. sajandil koostatud surmaaktidele juurdepääsupiirangute tähtaja määramisega.

Surmaaktide vormid sisaldavad alati surnud isiku isikuandmeid ja surma registreerinud isiku nime ning kuni 1995. aastani elukoha aadressi. Kuigi surnud isiku nimi, sünni- ja surmaaeg ning surma fakt ei ole juurdepääsupiiranguga andmed, siis surmaaktidele märgitud surnu isikuandmed sisaldavad veel eraelulist infot (nt elukoha aadress) ja sageli ka surma põhjust (mis võib olla eraeluline teave või eriliigilised isikuandmed), ning varasema perioodi (kuni 1995. aastani) surmaaktidel on lisaks kirjas surma registreerinud füüsiliste isikute isiklikud aadressid, seega kehtivad surmaaktidele isikuandmete kaitseks juurdepääsupiirangud.

Piirangute seadmisel on Rahvusarhiivi hinnangul võimalik lähtuda kahest avaliku teabe seaduse (AvTS) § 40 lõikes 3 toodud tähtjast: 30 aastat andmesubjekti surmast või 75 aastat dokumendi loomisest. 75 aasta pikkust piirangu rakendamine tooks Rahvusarhiivi klienditeenindusele ennustatavalt kaasa väga pikaks ajaks väga suure töökoormuse juurdepääsutaotluste menetlemisel. Lühema tähtaja seadmine toetuks muuhulgas põhimõttele, et suguvõsa uurimine ja oma päritolu, esivanemate, sugulaste ja hõimlaste teadasaamine on üldtunnustatud õigus. Juurdepääs digiteeritud surmaaktidele eeldab Rahvusarhiivi kasutajakonto loomist ja vajaliku arhivaali otsingut, mistõttu ei oleks juurdepääs tehnilises mõttes täiesti avalik ning võimalik andmete pahatahtliku kasutamise risk oleks madal. Seega Rahvusarhiivi kaalutlusel piisavaks juurdepääsupiirangu tähtjaks võiks olla 30 aastat andmesubjekti surmast.

AKI hinnangul võiks surmaaktide juurdepääsupiirangu seadmisel üldjuhul lähtuda AvTS § 40 lõikes 3 sätestatust 30-aastasest tähtjast juhul, kui need ei sisaldaks teiste isikute isikuandmeid. Küll aga kindlasti tuleb arvestada sellega, et kui surmaaktid sisaldavad ka surma registreerinud isikute andmeid, kes võivad täna olla elus ja elada ka samal aadressil, siis nendele andmetele kehtib ikka 75-aastane juurdepääsupiirang, kuna surma registreeringud füüsilise isiku nimi ja elukoha aadress on piiranguga teave. Seadus ei näe ette võimalust lühendada elus olevate isikute isikuandmetele juurdepääsupiirangu tähtaega 30 aastani, kuna selle tähtaja kohaldamise eelduseks on isiku surm.

Ühtlasi peab AKI vajalikuks märkida, et kuna surmaaktis võib sisalduda ka surma põhjus, ning kui see on näites mingi pärilik haigus, siis selle avalikustamine võib ka elusolevaid lähedasi kahjustada, sh näiteks siutsiid, mis tihti kipub ka põlvkondi pidi edasi ka korduma suurema

tõenäosusega. Ehk AKI hinnangul tuleb ikkagi igat konkreetset dokumenti eraldi vaadata ning võimaldada andmetele juurdepääsu AvTS § 8 lõike 1 punktis 1 ettenähtud teabenõude täitmisega.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk
peadirektori volitusel